

Kaláris

Mártély Önkormányzatának közéleti és kulturális információs kiadványa
Hírek, pillanatképek Mártély életéből

2005. január – 6. szám

Ha nem vagy kész változtatni az életeden, nem lehet segíteni rajtad.” (Hippokratész)

„Jelzöm...”

Ezt is túléljük...

Mármint, a 2004-es évet.

Volt ebben minden. Mámoros uniós csatlakozás, aminek hatásaiból egyelőre vajmi keveset érzékelünk.

Öröm, már akiket ez ezen túl nem érint, hogy megszűnt a kötelező sorkatonai szolgálat. (El is gondolkodtam rögtön: hasznomra, vagy káromra vált annak idején a katonaság? Jó irányban alakított-e jellememen, vagy csak a katonaviselt emberek jópofa „minden ember kibírta”, túléltem, szokásos sztereotípiájába menekülve gondolhatok így a Honvédségnél eltöltött két rövid vendégszereplés idejére, holott a valóságban nem túl biztató emlékkavalkád gomolyog a lelkemben, ha azokra az értelmetlen hónapokra gondolok, amelyet elvettem az életemből. És rettenetes, beteg emberek jutnak eszembe. Korrekt zugivók, mentálisan sérült mániákusok, alulművelt selejt-emberek, akik az akkori hatalomnak megfeleltek céljai kiteljesítéséhez. Ezek parancsoltak nekünk, akik maguknak parancsolni nem tudtak. Titkos véd és dacsövetségben, a Haza „védelmében”.)

Volt átmeneti kormányválság, amely Gyurcsány Ferenc szerint a világ legrövidebb ideig tartó kormányválsága volt. Erre talán büszkének kellene lennünk?

Zalatnay Cini bevonult a börtönbe, s kitört a paprikabotrány. Le-szerepeltünk a december 5-i népszavazáson, s azután újrászám-láltattuk a szavazatokat, de ettől sem múlt el az az érzésünk – mintha leszerepeltünk volna.

Az egész világot megdöbbenetette a december 26-i földrengés és szökőár, amelynek több százezer ember esett áldozatul. Emberi holttestek és testrészek a szennyes tengerparton, törmelékhegyek, kitépett pálmák, autóroncok, hajók partra vetődve, a logikával teljesen összeegyeztethetetlenül a romok tetején, és sebesültek, árvák mindenfelé. És a világ megmozdult. Államok, nemzetek, szervezetek és magánemberek adományai tartanak napjainkban is a katasztrófasújtotta területekre. Önkéntesek hada segít mindenben, de ez a tragédiát meg nem történtté tenni nem tudja, s egy újabb bekövetkeztét megelőzni sem. Talán tényleg nem kellene mostmár észveszejtően fegyverkeznie az embernek. Többre mennénk, ha megismernénk és kitanulnánk végre a természet erőinek működését, hogyha egyelőre még befolyásolni nem is tudjuk ezeket az erőket, legalább időben előre jelezve, megmenekíthessük magunkat az ilyen és hasonló tragédiák bekövetkeztétől...

Ettől függetlenül, ismét csak beköszöntött az Új Év.

Az év utolsó napján, szerte az országban, és itt is, nagy és szerintem indokolatlan ünneplés volt. Olyan volt, mintha a falun átrobogott volna a 6. ukrán front... Sőt, ahogy néha ki-ki mentem dohányozni – ami tudom, elítélendő s rendkívül káros szenvedély –, azt lehetett látni és hallani, mintha a környező településeket is erősen „lőnék”. Olyan torkolattűzek fénylettek az ég alján, mint annak idején egy-egy város ostrománál, s időnként úgy hallatszott, mintha

egyeseke „katyusákkal” is dolgoztak volna. Csak hajnal felé hagytak alább a harcok, s vonultak el a harcosok egy-két rekedt trombitaszóval, s bódult fejjel – aludni. No, akkor kellett volna a fülkébe durrogatni azoknak, akiket ők felszabadult bohóságukban nem hagytak egész éjszaka pihenni. De ki a fenének van kedve bosszút állni akkor, amikor végre lehet egy kissé – szundítani... Idén először engedélyezték törvényileg, hogy délután hattól reggel hatig büntetlenül lehetett durrogatni. Igaz, ezt sok ember az év többi napján is megteszi, és sokkal kevesebb kárt okoz vele, mint a petárdák, rakéták és tűzijátékok, amelyekről – ahogy másnap hallani lehetett – több százan komolyan megsérültek.

Egyetlen dolog vígasztal: a statisztikák szerint, a magyar lakosság mindössze húsz százaléka töltötte el ilyen kedélyes utcai randalírozással a Szilveszter éjszakát. A többi állítólag – otthon ünnepelt. Innen is látszik, hogy milyen sok tud lenni időnként a húsz százalék, ha megfelelően lelkes, és eltökélten szórakozik. Talán jó is, hogy a vállalkozó szelleműek most pihegésig kimulatták magukat. Nem gondolnám, hogy 2005-ben sok okunk lesz a vigadalomra...

Remélem nem lesz igazam.

Farkas Csamangó Zoltán

Tartalom

A hátunk mögött: 2004	1. oldal
Péter jegyzete	2. oldal
Új év, új gondolatok	
Kitüntették polgármesterünket	
A rettenetes cunami és a példátlan emberi összefogás	3. és 5. oldal
Két gondolat	4. oldal
Déutáni szieszta	6. oldal
A Hunok közöttünk vannak...	7. oldal
Kovácsnál... (novella)	9. és 13. oldal
Rövid hírek, információk	10–12. oldal
Tél és természet	14. oldal
Önkormányzati hírek	15–16. oldal
Pályázatok, eredmények, beruházások	

Péter jegyzete

Menjünk-e reggelizni?

Itt az alkalom: bárki együtt reggelizhet február 10-én Gyurcsány Ferenc miniszterelnökkel. Szeretettel vár minden érdeklődő, jó étvágyú embert a Kempinsky szállóba.

Azért azt előre kell bocsátani, hogy nem ingyen! Igaz valamivel olcsóbban, mint az angol királynőnél, de azért én még mindég sokallom. A szolid reggeli – ami nyugodtan, kényelmesen elfogyasztható, mert körülbelül másfél óra van erre betervezve –, 35 ezer jó magyar forintba kerül. Igaz, állítólag friss lángos, az nem lesz. A többit én magam sem tudom, de azt sem hiszem, lenne olyan ismerősöm, aki majd ezt el tudná mesélni nekem. Igaz, ez az összeg egy reggeliért nem szokatlan ezekben a körökben. Gondolkodom rajta, hogy ha találnék néhány mártélyi cimborát, felmennék velük. Sok jelentkező esetén, bérelnénk egy teherautót, aztán gyerünk. Ugyanis a reggeli után, lehet majd mindenfélét kérdezni.

Én mondjuk, többek között azt kérdezném, hogyan lehet Balatonöszödön bagoért üdülőt venni, mivel a miniszterelnök Úr nagyon jártas az ingatlanügyekben. Na, meg az is érdekelne, miért Magyarország lehet a 25 Unió tagállam között az utolsó, akit az eurós pénznemű tagországok közé felvesznek?

Aztán érdekelne az egészségügy kilátástalan helyzete, a cserbenhagyott vajdasági magyarok kilátásai. A tőke bevándorlás megtorpanása. Az egyre gyakrabban megszűnő munkahelyek pótlására tett intézkedések – hogy csak néhányat említsek. Nem utolsósorban azoknak az embereknek a sorsa, akiknek nemhogy 35 ezer, de 350 forintjuk sincs reggelire azon a február 10-én.

A mai napig, január 21-ig, már 200 jelentkező van erre a szép reggelire. Mondjuk, ha még néhányan 3–4 hónapig lemondanának szolid 300 Ft-os reggelijükről, többen tudnának a miniszterelnök Úrral reggelizni. Aztán, hogy arra sor kerül-e, hogy kérdezhessenek is valamit, arra már senki nem tud válaszolni.

Ezek után már el is ment a kedvem ettől a reggelitől... Maradok inkább itthon, megiszom a jó friss tejet, és ha szerencsém van, még lángos is lesz hozzá.

Most meg kívánok én a Miniszterelnök Úrnak, és vendégeinek nagyon jó étvágyat, és kérem, ha legközelebb vacsorához hív embereket, ne feledkezzen meg rólunk, mártélyiakról sem.

Pósz Péter

Új év, új gondolatok, új kezdeményezések

Mióta a „Kaláris” létezik, a szerkesztőség munkatársai egyre azon törik a fejüket, miféle új és mindenkinek hasznos elfoglaltságot nyújtó időtöltésre szólítsák fel, ösztönözzék a falu lakóit, az Olvasókat.

Örömkre szolgál, hogy sokan rendszeresen küldenek verset, rövid prózát, olvasói leveleket, amelyek mind-mind színesítik a lapot, teret adva a régi élmények, érzések felidézésének, megörökítésének, s lehetőséget a véleménynyilvánításra. Most – lapunk egyik munkatársának ötletére – merőben más területre kívánjuk csalogatni olvasóinkat. Régi és mai napság is használatos **recepteket** kérünk, amelyek távolabbi terveink szerint alapját képezhetik egy létrehozandó hiteles, ízig-érig mártélyi, alföldi ételeket tartalmazó szakácskönyvnek.

E mellett, hasonló céllal, elkezdjük gyűjteni a legjobb **anekdotákat**, régi vagy újabb kori, megesett, netán az emberi fantázia által kiszínezett **történeteket** is.

Kérünk mindenkit, aki kedvet érez ehhez és birtokában vannak efféle régi írott emlékek, avagy csak a mindennapokban használatos ősi receptek valamint történetek leírásával és beküldésével segítségünkre kíván lenni – tegye meg!

A szerkesztőség mindkét témakörben – ételfőzési receptek, és anekdoták – magánszemélyek pénzadományaiból, a legtöbb és legjobb receptek és történetek beküldőit **pénzjutalomban** részesíti. A szerkesztőség munkatársaiból és felkért szakértőkből álló ítéző testület döntésének megfelelően a díjnyertes munkák megjelennek az idei karácsonyi különszámban. A díjak az évzáró szerkesztőségi ülés keretében kerülnek átadásra decemberben.

Mind a recepteket, mind a történeteket, személyesen, postai úton, elektronikus levél (e-mail) formájában eljuttathatják a lap szerkesztőségébe, mely elérhetőségeket az utolsó oldal impresszum rovatában megtalálják.

Eredményes és jó gyűjtőmunkát kíván a szerkesztőség!

Kitüntetést vett át január 22-én Polgármesterünk a Magyar kultúra napján

Balogh Jánosné, Mártély polgármestere, a Magyar Kultúra Lovagja kitüntető címet vehette át Budapesten, a Stefánia Palotában rendezett ünnepségsorozat keretében a Magyar Kultúra Napján.

Minden bizonnyal, a falu lakói is örömmel csatlakoznak a szerkesztőség öröméhez és jókívánságaihoz. Gratulálunk és további sikeres munkát kívánunk!

A rettenetes cunami, és a példátlan emberi összefogás

A cunami, ez a japán kifejezés eddig is ismert volt, de idáig főleg Ázsiában volt fogalom.

Sajnos mára az egész világon köznyelv lett. Milliárdok tanulták meg napok alatt, hogy a cunami (óriáshullám) félelmetes, pusztító szökőárat jelent, amit tengeralatti földrengés vagy vulkánkitörés hoz létre.

A katasztrófa 2004. december 26-án Délkelet-Ázsiában következett be, és megbízható adatok szerint a mai napig több mint 220 ezer emberéletet követelt. A Richter-skálán 9-es erősségű tenger alatti földrengés okozta Indonézia partjai közelében azt a rettenetes pusztítást végző szökőárat, ami a legnagyobb hatással Indonéziában, Thaiföldön, Srí Lankán, Indiában, Burmában, és még néhány kisebb országban, szigeten pusztított. Ezek a napos országok, partjaik turistaparadicsomai az egész világ turistái által látogatott, kedvelt pihenő helyek, így az nem csak az illető ország lakosságát érintette, hanem a turisták ezreinek is halálát okozta. Az eddigi ismeretek szerint egy háromfős, Ausztriában élő magyar család is életét veszítette. A világ minden részéről tartózkodtak magyarok is e katasztrófasújtotta területen, de a szerencsének és a ténynek, hogy részben a parttól távolabb voltak elszállásolva, vagy a szállodák felső emeleteire tudtak menedékbe húzódni, életüket mentve elkerülték vesztüket. Voltak turisták, akik csak lustálkodásuknak köszönhetik életüket, mivel a szökőár kora délelőtt követelte áldozatait.

A hiányzó megelőző riasztási rendszer következtében nem volt idő és lehetőség a veszélyeztetett területek elhagyására. Délkelet-Ázsia e térségében nagyon gyakoriak a földrengések. Ezekből számtalan a tenger mélyén történik és a cunamik Japánban, Indonéziában gyakori jelenségek, de nagyon változó erővel és nagyságban. A japánok számtalan földrengés, és cunami megpróbáltatásainak voltak eddig is kitéve. Ez a keserű tapasztalat, és fejlettségük szintje is hozta magával, hogy az eddig legjobban működő megelőző riasztási rendszert hozták létre, ami már több esetben ezrek életét mentette meg, amikor meglódult a tenger. A napokban Berlinből is jelentettek egy kifejlesztett megelőző riasztó rendszert, és a közeljövőben döntenek Japánban, hogy melyik rendszer bizonyul jobbnak. Hawaii szigetén is pusztított már 1933-ban és 1946-ban cunami, amikor Kaliforniát is elérte. Az amerikaiak ott is létrehoztak egy megelőző riasztó rendszert, bízva abban, hogy adott esetben, idejében tudják riasztani és biztonságba szólni az érintetteket, hogy lehetőleg csak anyagi károkat okozzon nekik a cunami. Vannak kisebb cunamik is, amik csak érdekes természeti jelenségnek felelnek meg. Ilyeneket megfigyeltek a partokhoz közel élő népek korábban is, amit aztán tovább adtak családjaiknak, és ez a tapasztalat jelentette most néhány falunak a menekülést. Az öregek mesélték, hogy amikor a tenger vize erősen, szokatlanul gyorsan visszahúzódik, akkor utána jön a pusztító szökőár, és azonnal menekülni kell a magaslatokra, vagy ha erre nincs lehetőség, amennyire csak lehet, messze elfelé a parttól. Ennek a jelenségnek a felismerése készítette egy egész falu lakóit, hogy idejében meneküljenek. Sajnos ezt a legtöbben most nem tudták, és több ezer kilométerről lévén szó, a hiányzó kommunikáció következtében ezrével estek áldozatul, és a katasztrófasújtotta területeken települések százai semmisültek meg. A halottak ezreit még mindig nem tudták azonosítani, és nagy részüket már el kellett temetni, vagy a hagyományok szerint, ha mód volt rá – elégetni. Az anyagi károkat még hónapok múlva sem tudják reálisan felmérni. Számozott árvák tízezrei szorul-

nak gondozásra, akik gyakran hozzátartozóikat is elvesztve reménytelenül várnak segítségre. Sok apró kis gyermek, aki még nevét sem tudja környezetével közölni. Tízezrével csonkultak meg a családok, akik tagjai a partközelségben voltak állásban, és ott érte őket a vég. Ezrével maradtak családok az egyetlen kenyérkereső nélkül. Ezrével, akik kenyerüket, és reményüket vesztették, mert megszűntek átmenetileg vagy hosszabb időre is a munkahelyeik. Ezek száma a százazretet is eléri.

Ezek hosszú távon is gondok, de most vízre, kenyérre és hajlékra van szükségük. Borzalmas a katasztrófa következménye, ami néhány órán belül végzett az emberek tízezreinek életével, százazrek életfeltételeivel, és még több ember reményével, álmával. Százazrek vártak attól a naptól is, december 26-tól egy kis örömet, egy kis kenyérre valót, esetleg többet is. A lakosság százazrei indultak munkába, és turisták tízezrei vártak egy régi álom teljesülésére, mert eljutottak a napsütés országába, és örömben teljesül régi vágyuk. Ennek mind, néhány perc, óra alatt vége lett. Ennyit ér az élet, a remény, és ilyen gyorsan változhat meg minden.

Ahogy szokták mondani, minden rossznak van egy jó oldala is. Ennek is, legyen ez az esemény bármilyen szomorú is.

Megkondult a nagy vészharang, és most az egész emberiség meghallotta. Ezt már a technikának is lehet köszönni, meg az emberiség élni, túlélni akarásának. Az emberiség történetében eddig példátlan összefogás jött létre. Számtalan ország azonnali segítséget nyújtva, valamint minden nemzet gyűjtési akcióba kezdve, hosszú távra segítséget szervezve igyekszik cselekedni, helyreállítani az élet feltételeit az érintett országokban. Ez nagyon komoly kihívás, hiszen hatalmas területekről van szó, és a nemzetek gazdasági, politikai struktúrája is nagyon különböző. Vannak országok, mint India, Burma, amelyek nagyon korlátozzák a segítség mértékét, mert vallási vagy politikai okokból, maguk akarják megoldani a helyzetet. Ennek azért vannak komoly gazdasági okai is. Indonézia, vagy Srí Lanka nem tudná megoldani, mert ott különösen nagy volt a pusztítás, és az országok gazdasága sem teszi lehetővé a megoldást, helyreállítást. Az ENSZ és az Európai Unió, de ezen belül is az egyes nemzetek példátlan segítséget szerveznek. Ami az egyes országok kormányait illeti, bár nagyon figyelemre méltó a segítség, de a nemzetek magánadományai egyenesen csodálatra készítetnek minden jóérzésű embert. Az a tény, hogy társadalmi szinttől, jólétől függetlenül, az emberek többsége segít, adakozó szándékaról tanúskodik, felülmúl minden elképzelhető eddigi összefogást. A magánadományok között például kiválik a világ egyik leggazdagabb sportolója, a Forma-1 többszörös világbajnoka, Michael Schumacher, aki a segítőkészségben is világbajnok lett, és tízmillió dollárral járult hozzá a gyűjtéshez. Azt mondjuk, van neki... De azért nem ilyen egyszerű a helyzet, ha arra gondolunk, hogy ezért 1000 veszélyes kanyart kell neki a versenypályán nagy sebességgel bevenni, ami mind életveszéllyel jár. Ezt a legtöbben mégsem szeretnék utánozni.

Azoknak a segíteni kész embereknek a becsülete sem kisebb, akik kis nyugdíjból erre a célra kisorsított néhány száz forinttal segítenek. Az sem megvetendő, hogy néhány tisztán gondolkodó fiatal lemondott a petárdá örületéről, és annak árán részben a katasztrófa áldozatait akarják segíteni, részben jó érett paradicsomot, vagy régebbi tojást akarnak vásárolni, amivel aztán a hitelüket vesztett, és mocskolódó politikusokat akarják megjutalmazni.

(Folytatás az 5. oldalon)

Leltár

Az ember, minden évkezdetkor leltárt készít.

Milyen volt az elmúlt év, milyenek voltak a közelmúlt évei. Ám ahogy öregszik, emlékei visszakalandoznak egészen a gyermekkoráig, s akkor elkezd azon gondolkodni, mi is szeretett volna lenni.

A kislányok szépek akarnak lenni, babázva készülnek az igazi anyaságra, s amelyikben megvan a hajlandóság, ellesi anyjától a háztartás tudományát. Manapság már modellek, színésznők, mi több, egyenesen popdivák is szeretnének lenni, és érthetetlenül bár, de valóban divatba jött mint pálya, a sikeres üzletasszony, aki lehetőleg – szingli.

A kisfiúk hősi életútról ábrándoznak. Ha apjuk példakép, olyanok akarnak lenni, mint ő. Ha távolabb tekintenek a családi hagyománytól, hát katonák, tűzoltók, egyesek pilóták, sőt űrhajósok szeretnének lenni, kik meghódítják a sötét, csillagokkal teli ismeretlen világot, de ez csak nagyon keveseknek sikerül. Újabban már brókernek sem nagyon rossz lenni, vagy „sztárnak”, mint a Majka, és ha a fiúgyerek jobban meggondolja, mai népi hősként ellavírozhat, akár mint keresztapa, mint bankrabló, vagy ami még ennél is csábítóbb, nyitva áll előtte karrierisztius csúcsként: a bűvös nagypolitika.

Azután jön az élet. Hányja-veti ide-oda az embert, és már az is csak kevesek kiváltsága, hogy olyasmivel foglalkozhassanak életükben, amit szeretnek. Véletlenek, egyéni gyengeségek között sodródik az ember, erők és hatalmak kénye-kedvének kiszolgáltatva, s egyszercsak odaér valahova, lesz belőle valami, még ha nem is az, amire ő magát igazán alkalmasnak gondolta.

Minden ember dédelget beteljesületlen álmokat. Ki előbb, ki utóbb bele is nyugszik a megváltoztathatatlanba, s csak nagyon elkeseredett pillanataiban gondol szomorúan arra, hogy alakult volna az élete, ha azok az álmok beteljesülhettek volna...

Magam például öt-hatéves koromig konkrétan szabó akartam lenni... De ahogy figyeltem, láttam öregapámékat éjjelente a gyenge villanykörte fényénél vakoskodva, ahogy más emberek rissz-rossz ruháit szabták-varrták, javították – gyorsan letettem róla. A dolog egyhangúsága elriasztott.

Később mozdonyvezető szerettem volna lenni, mert egyik dédapám, akit már nem ismerhettem, az volt. Nagyanyám szép történeteket mesélt hosszú utakról, a nagy gőzbikáról, amely hegyeken, síkságokon át, kanyarogva vitte az embereket egészen a tengerig, s a kaland vonzó volt.

Hajós is szerettem volna lenni. Büszke tengerész vagy folyami hajós, akinek minden kikötőben szerelme van, arcát bronzszínűre cserzette a szél és a napfény, s messzi földekre lép lába, felfedez és meghódít, mielőtt egyszer – lehetőleg gazdagon – végleg hazatér.

És halász is szerettem volna lenni. Hajnalonta csendesen evezve felnézni a varsákat, és nagy tanyákat kanyarítani az ezüstös folyó hajnali párájában a cimborákkal, majd aranyló homokon ízes harcsapaprikást főzni, mellé jó bort inni, amitől túlcserbul a szív és a lélek.

Juhász is szerettem volna lenni. Subán heverve furulyálni, fénylő, gombszemű pulira bízva a falkát, faragni fát, csontot és szarvat, s ködös őszben szénán fekve a párás

akolban hallgatni a birkák mocorgását, a kinti csendet, a tűz pattogását, és nézni a fénylő csillagokat.

Mostanában meg harangozó szeretnék lenni.

Reggel időben kelni, s egy kupica jó pálinkát meginni, amitől csúszik a hagyma, kenyér, meg a szalonna.

Aztán fejembe nyomva a kalapomat átsétálni a templomba, és jelentősegteljesen csörögni a kulccsal – had lássa, akit illet: hivatalos ügyben járok –, s felsétálni a lépcsőkön a toronyba. Elővenni a zsebórát, s erősen megmarkolva a vastag kötelet, pontosan, szépen harangozni, hogy az egész falut betöltse a bűgő harangszó...

Ezt például felelősségteljes és komoly hivatásnak érzem. De hogy ezek egyike sem lettem, ma már nem bánt. Amúgy is áram hajtotta motor harangoz már, és nincs szükség az én napi háromszori odaballagásomra, de gondolok persze néha rá... Hogy milyen jó lenne.

És ahogy telnek felettem az évek, csak abban reménykedek, ha elkészül végül a leltár, s aláhúzza az idő életem lajstromát, az egyetlen fontos tantárgyból, amely minden embernek élethosszig tanulandó tantárgy – emberségből – nem bukom el. Mert kíméletből, senkinek nem ad jobb jegyet a halál...

Farkas Csamangó Zoltán

Sörnyitós öngyújtó

A napokban, mikor már egyetlen szál meggyújtható gyufát sem találtam a házban, s olcsó reklámöngyújtómat is lenyúlta valamelyik családtagom, elhatározásra jutottam: beruházok! Kértem egy doboz cigarettát a boltban, majd egy dzsentrí magabiztos hanghordozásával hozzátettem: – és kérek egy öngyújtót is...

Egyszer élünk!

Kedves boltosom be is tett a kosárba egy hirtelenzöld áttetsző csodát, ami első látásra sérültnek tűnt. Az alsó fertályán, oldalt, ahol elvileg folyamatos gömbölyűségben kellett volna fordulnia a műanyagnak, jótékonyan körülvéve a benne lévő cseppfolyós gázt, anyaghiányt fedeztem fel. Sőt, egy lapos fémből képezett kampót is, ami teljes bizonytalansággal töltött el.

Kivettem, nézegettem. Ötletek sorjáztak a fejemben, de végül csak úgy döntöttem, hibás darab tulajdonosa lettem, potom 90 forintért. Ez az én formám.

– Sörnyitós! – mondta kedves boltosom látva tanácsatlanságom, s ettől azonnal megnyugodtam. Népegészségügyi darab a drága. Az ördög játékszere. Mert ha valaki, mint én is, van olyan felelőtlen önpusztító, hogy dohányzásra adta a fejét, s azt több évtizede műveli nap, mint nap, hát az előrelátó gyártó rátesz még egy lapáttal. Kezeügyébe adja a másik nagy rizikófaktorhoz való hozzáférés korlátlan lehetőségét is: a gyújtóval fémkupakos alkoholok válnak felbonthatóvá, szinte azonnal.

Szóval, mindegy, hogy privatizáljuk-e a kórházakat. Lehet hogy ezt a dolgot, ami összekötni látszik a kellemest a „hasznossal”, titokban a TB támogatja?

A rettenetes cunami és a példátlan emberi összefogás

(Folytatás a 3. oldalról)

Olyanról is értesültem, hogy Budapesten és Hamburgban hajléktalanok is gyűjtöttek a katasztrófa áldozatai számára. Hihetetlen, hogy még a legszegényebbek is segítőkészek.

Ennél is inkább szükséges ennek az ellenkezőjét is firtatni. Meg kell említenünk annak a tényét, hogy most is, de az elmúlt katasztrófák idején is a pénzintézetek meglepően alacsony összegekkel képviselik segítő szándékukat. Elgondolkodtató, hogy pont azon a területen, ahol úgy a vezető réteg, mint maguk az intézmények, az ipar és a kereskedelem nehézségeihez képest, nagyon szolid teljesítményük ellenében érik el magas nyereségüket, ott a legtartózkodóbbak, ha segítségre van szükség. Ez annál inkább is jellemző, ha az olvasók megfigyelték, mennyire egyenes arányban áll ez az azal, hogy minél inkább tőkeerős és hatalommal rendelkezik egy bank, annál szűkmarkúbb az adakozásnál...

A politikában is feltesszük a kérdést, ki hogyan szolgálja a köz érdekeit, és segíti a fejlődést? Vizsgáljuk meg gyakrabban mit tesznek, hogyan cselekednek a pénz rabjai. Azt sem árt szemügyre venni, milyen érdekek vezérlik a jól öltözött, segítségre kevésbé hajlamos, gyakran a családjukon belül is elszigetelődve élő vezetőket. A pénz rabjai végül is sajnálatra méltó egyéniségek és nem ritkán orvosi beavatkozásra is szükségük lenne. Ehhez egyébként annyi a hozzáfűznivalójuk, hogy a szegénység és a szükség nagyobb gondokat is okozhat.

A jelenség nem országos jellegű, hanem határokon túl mindenhol jelen van, ahol pénz kezelnek. Ahogy a segíteni kész emberek milliói világszerte össze fognak, összefognak azok is, akik nem hajlandók kellő mértékben hozzájárulni a katasztrófa sújtotta nemzeteken, mert csak a megcélzott profit számai érdeklik őket. Legyenek ezek pénzintézetek vagy a dúsgazdag arab

országok. Utóbbiak például vallási hitükben keresik a katasztrófa magyarázatát és elmarasztalják a tényleges segítséget. Én mindenkor megadtam minden vallásnak a kijáró tiszteletet – hívóinek éppen úgy –, de ez nem változtatta meg nézetem arról, hogy a betegségben a gyógyszer, az éhségben meg egy jódarab zsíros kenyér többet ér, mint három Miatyánk – mert egészségben, teli hassal azt is könnyebb elmondani.

Örömmel, megelégedettséggel tölti el szívünket, hogy a magyar segítség is mindenhol jelen van. Annak, hogy Colombóban magyarul üdvözlik a műszaki, egészségügyi egységein-

ket, mert többszáz ezer embernek megoldották az ivóvíz gondjaikat. A Magyar Vöröskereszt munkatársai Indonéziában is hatásosan fellépnek a borzasztóan nyomasztó, és járványoktól veszélyes állapotok ellen. Ehhez a segítséghez mindannyian hozzájárulunk, mert megértettük ennek szükségességét.

Sir Winston Churchill egykor mérgében azt mondta a németekre – de nem alaptalanul –, hogy azok: „vagy az ember torokának ugranak, vagy az ember lábainál hevernek”. Azóta sok minden változott a németeknél. Manapság a világ egyre jobban más oldaláról ismeri meg őket. A most bizonyított segítőkészségük megint ehhez járul hozzá. Az a tény, hogy az amerikaiak által – koholt vádak alapján – Irak ellen folytatott háborút nem támogatták, de most mikor segítségre van szükség, úgy a kormány mint a lakosság döbbenetes erővel igyekszik segíteni, felülmúl minden várakozást. Ezzel a világ elsőrangú segítőivé váltak. Ez még jobban felértékelődik, ha ismeri az ember az ország újraegyesítése és a világgazdaság válságai következtében nem szűnő gazdasági gondokat, amit a négy és fél millió munkanélküli és az egyre jobban előregedő társadalom szociális gondjai jelentenek.

Azért én sem vagyok talán egy hitetlen ember. Katolikus lévén tisztetem a vallást, de annak már nem annyira örülök, hogy azt számomra a szüleim választották ki. Mivel, ha felcseperedik az ember, szeret a saját eszével gondolkodni. Így történt ez velem is. Hívó ember létemre, hiszek a természet örök megújulásában, és nagyon szeretem ezt a szépséges égszínkék, részben zöldes-barnás csodálatos bolygónkat. Hiszek a szeretet, az emberi jóság és a segítőkészség erejében. Szerintem minden más hittel, ideológiával csak enyhíteni lehet a bajt és a fájdalmat, de megszüntetni csak a tetterre kész emberi akarattal lehet. És hiszek még a rossz elleni passzív ellenállásban is, mint a békés megoldás egyik hasznos formájában.

Azt hiszem, nagyon körbe jártuk most az eseményeket, és az evvel kapcsolatos érzelmeket és a mellék-megnyilvánulásokat is, de remélem nem hiába. Talán egy kicsit felértékeljük békés körülményeinket és megelégedettek, büszkék leszünk tetteinkre, segítőkészségünkre.

Ennek a természeti katasztrófának a következményeit még lehet nemzetközi összefogással kezelni... De bekövetkezhet olyan, egy az ember által okozott katasztrófa is, amit könnyebb, értelmesebb lenne megelőzni. Ennek érdekében mindenki köteles a tőle telhetőt megtenni.

Pósz Péter

Ez ha nem is vért kíván, de – folytatást...

Ismét megrendezték a Faluházban 2004. december 29-én 14 órától, a „Délutáni Szieszta” elnevezésű sportos délutánt.

Az Üdülőhely és Faluvédő-szépítő Egyesület és a „Hogy életük legyen” Alapítvány az Ifjúságért közös szervezésében, többféle programmal várták az érdeklődőket...

Ismét nagyon jól éreztük magunkat! Jól is esett az ünnepi evés-ivás, pihengetés után egy jót mozogni, kikapcsolódni, barátokkal találkozni, beszélgetni.

A programok közül a pingpong verseny volt a legnépszerűbb. Beneveztek kicsik és nagyok. A 26 jelentkező csoportokba lett sorsolva – amit Tatár Béla és Pótári Misa abszolválta –, s máris kezdetét vehette a nemes és fárasztó vetélkedés, amelyet láthatóan minden induló nagyon komolyan vett. A kezdeti adminisztrációs nehézségek megoldódása után – mert eleinte, minek tagadjuk: ilyen is volt –, úgy zajlottak az események, mint egy valódi profi asztalitenisz tornán. Nagy lecsapások, finom nyesések és pörgetések, s az elismerés vagy épp a csalódottság hangjai kísérték az izgalmas labdameneteket, ami mind-mind óhatatlan velejárója egy-egy ilyen örömből fakadó közösségi sporteseménynek... És a vidámság is. Bosszantó és alattomos csuszáktól és neces labdáktól sem voltak menetek a meccsek, de ezek a véletlenszerű, néha szerencsés megmozdulások tették igazán izgalmassá a magas szintű pötyögtetést.

Ki-ki lejátszotta mérkőzéseit, s a labdával együtt a meccsek győztesei jelentették a végeredményt. Az elődöntőkben a négy és ötfős csoportokból, két ember jutott tovább. A közép-döntőben már 21-es meccseket láhattunk, innen négyen jutottak a döntőbe, ahol körmérkőzésen dőlt el a helyezések. Bár sok fiatal versenyző nevezett, s időnként úgy tűnt, hogy az ifjú titánok lendülete nem törik meg egyhamar, de végül mégis a rutinos öreg rókák vitték el a pálmát.

Első helyezett lett Szabó Csaba, második Demcsák Dániel, és a megtisztelő harmadik helyen Tóth Mihály végzett.

A „Kavalkádon” és egy osztálytalálkozón készült képekre is sokan voltak kíváncsiak. Jó volt újra együtt nézni a nyári rendezvény vidám képeit, s átélni azoknak a napoknak a hangulatát. A kézműves programot, érdeklődés hiányában meg nem történtnek vagyunk kénytelenek elkönyvelni, ám a

félretett alapanyagok reményt adnak egy későbbi ismétlésre. A nagyterem tehát ezen a délutánon megtelt étellel és frissességgel. Igazi aktív kikapcsolódást nyújtottak ezek az órák, ami miatt mi résztvevők már ott azon gondolkodtunk, nem kellene-e sűrűbben összejönnünk – reményeink szerint egyre nagyobb számban – ilyen és ehhez hasonló kellemes és fizikai aktivitást is igénylő összejövetelek céljából? (Akár asztalitenisz klubot is lehetne alakítani...)

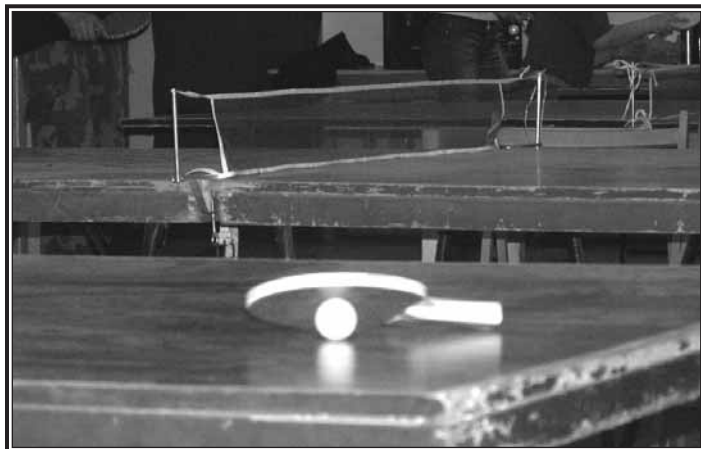
Nem csak mocorgásból, ugrálásból és izzadásig tartó küzdelemből állott ez a délután. Finom süteményeket is kóstoltgattunk-eszegettünk, ki-ki az ünnepi napokon már elfogyasztott sok finomság, vagy éppen gyomra teherbíró képességének függvényében. Köszönjük Lantosné Évikének és Takács Bélának a finom süteményeket.

Köszönjük a Somodi, a Sándor és a Tatár családnak a kölcsönkapott pingpongasztalokat, a Kun családnak a szállítást, s az Önkormányzatnak a vetítőt a képek megnézéséhez.

Köszönjük az Üdülőhely és Faluvédő-szépítő Egyesület és a „Hogy életük legyen” Alapítvány az Ifjúságért tagjainak munkáját és támogatását.

Bár külső szemlélőnek a versengés véresen komolyan tűnhetett – mint ahogyan az is volt –, úgy gondoljuk, ha hamarabb nem is, de 2005 év végén ismét meg kellene rendezni a Sziesztát, hogy az addig szorgalmasan gyakorló ifjú tehetségek megkaphassák a visszavágás nemes lehetőségét.

A lelkes résztvevők

Napjainkban újból felbukkannak a Hunjaink...

A közelmúltban történt kezdeményezés (Novák Imre Josua 29 éves debreceni pedagógus személyében), vannak, akikben meglepetésre, de olyanok is, akiknél elutasításra talált. Nézzük miről is van itt ténylegesen szó?

Egy demokratikus európai jogállam törvényei szerint, alig ezer aláírás szükséges ahhoz, hogy beadványt tárgyaljon a parlament egy újabb kisebbség, etnikum hivatalos elismeréséről. Ebben a beadványban több mint 2300 aláírás volt hitelesítve.

A dolog kezdete, mint azt legtöbben tudjuk, ezelőtt kb. 1600 éve történt, amikor Attila hun király hős hadával, ma már ki tudná pontosan miért, visszatért európai hódításaiból a Tisza mellé Hunniába.

A király elhunytá után hanyatlásnak indult a birodalom, és a népvándorlások és a honfoglalásunk idején a maradék Hun nemzet valószínű könnyen azonosult, olvadt be az avarok, magyarok, később a kunok közé is. Nem lehetett ez nehéz, hiszen sok hasonló messzi földről hozott jellemvonással rendelkeztek ezek a népek a honfoglalás idején, ami egyesek szerint – szerintem is – több időben történhetett, míg lezártak lett tekintve. A hét honfoglaló törzsből a magyar dominált, és fogta össze a többi, hogy egy nemzetté, hatalommá váljon az új hazában. Ez idő tájt vesztették jelentőségüket, de lassan a nyelvhasználatukat is a többi kis nemzetek. Ennek nyilvánvaló okai voltak: biztonságban, és elismerésben akartak ezek is élni a nagy erős fejedelmek kötelékében. A Hunok, akik még ez idő tájt is híresek lehettek harci készségükről, bátorságukról, és még ma is világszerte emlegetett jó szervezőképükről, villámgyors harci technikájukról, minden bizonnyal jó szolgálókat teljesítettek a honfoglaló magyar népek számára. Ez még jobban arra a következtetésre, szinte bizonyításhoz vezet, hogy ezek után hagy mondjam, Hunjaink voltak azok az ázsiai népek, akik érdemeik alapján leginkább és leggyorsabban olvadtak be a magyar nemzetbe. Természetesen csak beolvadtak, de genetikailag nem tűnhettek el. Ma is köztünk vannak, hol jobban, hol kevésbé felismerve ősi nemes tulajdonságaikat.

Volt egy ismerősöm, aki gyengéd szeretetben őrizte nagyszülei képét, és mesélte a sok kedves emléket. Többek között mindég megemlítette, hogy a nagymamámnak, akit Nagy Barna Rozáliának hívtak, igazából olyan ázsiai vonásai voltak. Lehet hogy nem is annyira magyar, mint inkább hunok voltak az ősei. Így voltak, így vannak köztünk ma is őseink. Hol a szeretet emlékei között, hol a mindennapi küzdelmek apró jelei formájában, de velünk és örökre, míg mi magyarok magyarok maradunk.

A vér szerinti tiszta nemzet ma Európában nem létezik, vagy nagyon elenyésző részében a nemzeteknek. Annál inkább vált fontossá, hogy ki, mikor, milyen társadalmi szerepet vállal és esetleg tart élete fontos céljának, feladatának, vagy éppen hitének. Ez viszont egy jogállam mindenkor alapelvével nem ellenkezik. Éppen úgy, mint az eddigi jelek szerint a fenti kezdeményezés sem ellenkezik. Emberileg nézve csak

gazdagíthatja kultúránkat és örülhetünk, hogy akadnak köztünk olyanok, akik őseink között a Hunokkal is azonosulnak, és próbálják kutatni, keresni, ápolni a maradék hagyományukat, hogy ne menjen végképp feledésbe. Annál inkább, mivel ez a mi hagyományainknak is szerves része, csak éppen nem foglalkoztunk vele eddig kellőképpen.

Itt kell megemlítenem egy néhány évvel ezelőtti tudományos lapban olvasott tanulmányt, amiben a következőket írták: Franciaországban, Párizs közelében feltűnt egy kisebb népcsoport, akik ugyan tősgyökeres franciának nevezték magukat és egy ismert etnikumhoz se lehetett volna őket besorolni, de mégis mások voltak. Ez úgy jellemvonásaikban, mint egy bizonyos anatómiai vonásban is észrevehető volt. Közlebről kezdtek velük a szakemberek foglalkozni, és arra a következtetésre jutottak, hogy az őseik Attila hadjárata során foglyul esett, vagy egyéb okokból vissza maradt hunok lehetnek. Ezek az emberek származásukról ezt már nem tudhatták, de jó franciák lévén örültek minden új felfedezésnek. Ennyit erről a történetről.

Talán Magyarországon is lesznek valamikor erre vonatkozó vagy hasonló kutatások. A sokrétűség, szellemi vagy testi változatosság, csak előny lehet egy nemzet számára. A célunknak, hitünknek kell egynek lenni, hogy azt közös erővel el is érjessük. Ez meg talán a honfoglalás óta ma vált megint igazán fontossá, hogy abban az Európában, amiben már 1600 éve élni akarunk, még 1000 évig meg is maradjunk.

Kaltenbach Jenő, a kisebbségi jogok biztosa például úgy véli, a hunok nem felelnek meg a törvényi feltételeknek, ez persze még csak az ő véleménye, ami nem számíthat ez idáig döntésnek. Számos más, így a német és cigány kisebbségi önkormányzat vezetője sem ért egyet a kezdeményezéssel – hangoztatva: nem szabad tovább bontani a nemzetet. Az én véleményem szerint a hunok etnikai elismerésével itt erről

szó sincs, mivel gyökereik, történelmük a miénknek is részét képezi, de mégis önálló nemzeti és kulturális megkülönböztetésre, figyelemre, elismerésre lehet joguk a magukat hunoknak vallóknak.

Az lehet a valószínűbb ok, hogy a maguknak ez esetben hangot adó etnikumok tartanak attól, hogy még több elismert etnikum esetében kevesebb pénzhez jutnak.

Talán el kellene azon nékik gondolkodni, hány tagja lehet az említett etnikumoknak, akik sem az illető nyelvet, sem a kultúrát nem ismerik, de még nem is ápolják vagy igyekeznek azt felkutatni, megismerni. Ezek után talán kevésbé kifogásolnák azoknak a magukat hunnak valló egyéneknek a szervezkedését, akik igyekeznek ősi kultúrájukat felkutatni, ápolni hagyományait, bátran és büszkén hisznek benne, hogy ők egy nemzet, történelmen belül külön népcsoportot is képviselhetnek. Ezzel sem nem sértenek, sem nem ártanak senkinek, csak gazdagíthatják az etnikumok, így az ország kulturális értékét. Ez által meg kiharthat nékik is ugyanaz a tisztelet, megbecsülés, mint a többinek.

NAGY ANNA KATALIN – SZERETEM A KIS FALUMAT...

Szeretem a kis falumat
A madárdalos Tisza partot.
A nyári naplementét,
A ragyogó csillagokat.

Szeretem a kis falumat
Az utcáit, benne egy kis házat
A gólyafészkes kéményeket
A konduló harangot

Szeretem a kis falumat,
Mert ide köt minden.
A gyermek és a felnőtt kor
Itt élem ma is az életem

Szeretem a kis falumat
Mert minden csodás és szép
A párom is itt találtam meg.
Szeretetlenben élünk ma is

Szeretem az embereket
Aki engem is szeretnek,
Aki meg nem szeretnek,
Ők már nem is érdekelnek.

Szeretem a kis falumat
Nem is akarok elmenni.
Majd a csendes temetőbe,
Örökre megpihenni...

És ha majd a síromra
Kapk egy szál virágot,
Hálából küldök
Egy hulló csillagot.

Szomorú búcsú...

Elhunyt Bessenyei Ferenc.

Volt szerencsém őt személyesen ismerni. Szerette a vásárhelyieket, az alföldi embereket. Vonzotta egyszerű életformájuk, tiszta gondolkodásuk, a paraszti lét mindennapjainak egyszerűsége – a magyar múlt. Lajosmizsei tanyáján mindig örömmel üdvözölte szülővárosának embereit. Jól szót értett velük. Temetésén az egyik búcsúztató azt mondta: – nagyon tudott sírni és nevetni, hagyta magát szeretni, és tudott szenvedélyesen szeretni... Ilyen volt. Az életben és szerepeiben is. Emlékét megőrzi csodálatos színpadi alakításai és feledhetetlen, a magyar filmtörténet jelentős mérföldköveinek számító szerepei. Összetéveszthetetlen hangja, őszinte, vidám mosolya, vagy épp összehúzott szemöldökű aggódó arckifejezése, haragtól harsogó hangja – mikor mit követeltek szerepei és az élet – mindez már mindörökre velünk marad.

Már koporsójában feküdt, percekkel azelőtt, hogy magába fogadta volna az anyaföld, amelyért annyira rajongott, utoljára megszólalt hangja a gyászoló tömeg felett és szavalta a Vén cigányt... Megrendítő élmény volt. Méltó életút méltó lezárása. Életem szép volt – nyilatkozta egy korábbi interjúban – 85 év örömei, szenvedései, sikerei és bukásai.

És hogy hova került, miféle magasságokba a kis alföldi városból, azt maga is hihetetlennek tartotta, még a legutóbbi időkben is. Igazi ember volt, s ha nem hangoznék kissé komolytalanul, le-kicsinylően mai, értéktelen embereket az egekig magasztaló gigasztáros világunkban, azt írnám: színészóriás... Mert őrá igaz. Szeretném, ha a soron következő nemzedékek még hosszú-hosszú ideig filmjein nőnének emberré, és hitelesen alakított szerepei által ismerhetnék meg a magyar történelem sorsfordulóit. Isten nyugosztaljon, Feri bácsi!

– L –

TAKARMÁNYBOLTOK KÍNÁLATÁBÓL
vegyesdara

takarmány-keverék	3700 Ft/q
baromfi takarmánykeverék	
morzsázott	5800 Ft/q
szója granulált	7900 Ft/q

Ezenkívül kaphatók:

CHAMPION bajnok galambok minőségi takarmánya, kutya-, macskatápok, stb.

**Termékeinket szükség esetén
díjmentesen házhoz szállítjuk.**

Boltjaink: Hmvhely, Rákóczi út 38.

Csomorkányi út 70.

Damjanich u. 123. és 155.

Telefon: (62) 241-354 · (30) 250-2431

AGROFERR

**VAS ÉS ACÉL
KERESKEDELEM**

**RUGALMAS
ÁRKÉPZÉS**

**DÍJTALAN
KISZÁLLÍTÁS**

Hódmezővásárhely, Szántó K. J. u. 172.

62/244-055

30/655-8661

KOVÁCSNÁL...

Ennek a történetnek története van.

Apám látta az esetet gyermekkorában, s mikor még én is gyerek voltam, elmesélte nekem. Nagyon megragadt akkor bennem... Most megírom.

A ló, a ló...

Lehet, hogy csupa nagybetűvel kellene írni, mert kevés dolog volt, ami fontosabb lett volna a parasztembernek, mint a lovai...

Maga volt az élet!

Bármilyen is volt, kicsi, nagy, engedelmes, szeles, rúgós, vagy harapós, mindenkor úgy tekintett rá, mint a társára, legfőbb segítőjére, a „gyüvő” zálogára. Jóérzésű ember, mindig is jól tartotta, ápolta, gondozta, sőt még kényeztette is a lovait, kedvezett nekik. Kevés nagyobb büszkeségre okot adó dolog volt az életében, mint mikor a kiglancolt, szépen felszerszámozott lovaival ment a városba, vagy bárhová, lett légyen akár temetés, akár esküvő, vagy csak vásár...

A legtöbb igaz lelkű ember, szinte imádatlalt vette körül a lovait, akikből jó időszakban kettő-három, sőt néha öt is toporgott a friss szalmán az istállóban.

A gazda – úri helyeken a kocsis –, ha más dolga éppen nem volt, (ami ritkaság volt, esetleg csak télen...), a ládán ülve pipázott, lapozgatta a Kalendáriumot, vagy csak úgy nézte a szőkén előbomdorodó füstöt, és gyönyörködött a lovakban.

Annyira ügyelt a tisztaságra, hogy ha észrevette, hogy ganél a ló, hát nem volt rest alátartani az „eseménynek” a kurtaszárú lapátot, s már dobta is a dudvához, ne csúfoskodjon a tiszta almon. Ha ellés volt, tán jobban izgult, mintha a saját gyermeke születésére várna, képes volt hosszú órákat várakozni a ló faránál, hogy ha kell, segítsen, mert egy jó lónál, talán csak egy „reményös” kiscsikó lehetett szebb dolog...

De nem minden ember volt ilyen!

Egy-két kivételesen rossztermészetű lovon kívül, amelyek talán meg is érdemelték, nem igen emlékszek, hogy láttam volna olyan embert, aki bántotta volna a lovakat, inkább különböző módokon „mögterítették” a lelküket – ahogy mondták –, „mögbeszélték” velük a regulát. Vagy ha végképp nem boldogultak egymással, hát inkább túladtak rajtuk, – vergődjön vele más, hátha annak több szerencséje lesz velük. A „térítéshőn”, kinek-kinek sajátos eszközei voltak...

A tanyai emberek, s a közelben lakó lótartók, a város szélén üzemelő kovácsnál patkoltatták a lovaikat, ami mindig nagy esemény volt... Találkahely is volt ez, ahol az emberek nézegették, kritizálták, mustrálgatták a lovakat, szót ejtettek az időjárásról, a termésről, az árakról, politikáról, menyecskekéről, egyszerűen a fontosabb dolgokról...

Talán sosem volt olyan, hogy ne kellett volna nekik egy kicsit várni, de ezt egyáltalán nem bánták, mert ez volt az a hely, ahonnan senki nem sietett. Odafelé már inkább. Rendszerint került egy kis innivaló is, dohány is, úgyhogy semmi akadálya nem volt, hogy a jóféle pálinka vagy bor után a kocsiderékban a szalmán elnyúlva meg ne fröstölhettek volna amíg várakoztak, beszélgetve, anekdotázva vagy a jövődőt méregetve – meg persze pipálva...

Ez a kovácsműhely a házunkkal szemben volt. Mi gyerekek, sokat játszottunk az utcán, s szerettük figyelni, hogyan dol-

gozik a kovács, s az is izgalmas volt, hogy milyen mozgalmas ott néha az élet.

Sokféle ember megfordult itt, de egy, az nagyon megragadt az emlékezetemben...

Fuvaros volt. Nagy, tagbaszakadt ember. Érceshangú, ordító, kötekedő, aki legtöbbször össze is szólalkozott a rendesen sorukra várókkal, mert ő valamiért mindig előre akart furakodni. De csak szóbelileg, mert a valóság az volt, hogy dehogy is akart ő másoknál hamarabb „végezni”, hiszen mindenütt megjelent ahol dugó cuppant, korszó kotyogott, s hol adtak neki, hol nem, de a végére valahogy mindig feltöltekezett már tántorgósra, s akkor nagyon elviselhetetlen volt...

Úgy is volt, hogy már úgy jött oda, (ami szokása volt a fuvarosoknak, mintegy állandó hivatkozási alapként emlegetve a nehéz testi munkát), hiszen a legtöbbször egyik napról a másikra éltek... Nem gondolkoztak távolabbra.

A kovács, aki alacsony termetű ember volt, de olyan széles háta, meg válla volt, mint egy nagyobb kubikostalicska, láthatóan nem igen szívelte ezt a hőzöngő embert, aki rendszeres kuncaftja volt, de hát az ő lovain is munka volt, hát tűrte...

Én mindig nagy csodálattal néztem erre a fáradhatatlan kovácsra, akinek a szabadon levő alsókarján kiduzzadtak az erek, ha dolgozott, s a kopott ing alatt, meg a maga elé vett bőrkötény mögött harmonikáztak az izmok. De ami a legnagyobb csuda volt, hogy még a legnagyobb nyári melegben sem izzadt, pedig szinte álló nap a parázsló tűz mellett dolgozott... Vagy talán éppen azért?

Nem is lett volna semmi baj, ha a kovács is nem nagy lóbolond, s ha az a nagyszájú fuvaros akkor nem iszik többet a kelleténél...

Többen vártak már, hogy sorra kerüljenek a patkolásban, amikor odajött ez az ember...

A kocsija úgy meg volt rakva téglával, hogy a két, amúgy is agyonhajszolt ló, csak vánszorogva tudta mozdítani, mellé még az egyik topított is, erősen.

– Erisszenek embörök! Fuvarba vagyok – mondta, mintha bizony nem tudta volna ezt az összes jelenlévő –, lé köll szállítanom ezt a téglát! Hőőő... hó!

Egyenesen a kovácsműhely elé gyötörte a lovakat, s csak úgy recsegett-ropogott a kopott alkotmány, ahogy megálltak.

(Folytatás a 13. oldalon.)

Az ÁMK eseményei

Jótekonysági Farsangi bál

Az ÁMK Iskolájának Alapítványa ez év február 5-én 19 órai kezdettel rendezi meg hagyományos farsangi jótekonysági bálját.

A bál bevétele az alapítvány számlájára megy, melyből a tanulók versenynevezéseit, levelezős versenyek költségeit, utazásokat támogatják.

Menü: marhapörkölt főtt burgonyával, savanyúság. Sütemény és házi disznótoros.

A nyitótáncot az iskola tanulói járják, a zenét a Minor együttes szolgáltatja.

Jegyek 2.500 Ft-os áron az iskolában igényelhetők.

Minden szülőt és érdeklődőt szeretettel várnak a rendezők és köszönettel fogadnak mindennemű támogatást.

A könyvtár nyertes pályázata

Viselkedéskultúra pályázaton nyert a könyvtár pályázatot Mindszent, Hódmezővásárhely és Székkutas könyvtáraival együtt. Közös vetélkedőre kerül sor Mártélyon a Faluházban február végén. Addig a 4 fős csapatok felkészülnek a kiadott könyvekből és foglalkozásokon, előadásokon csiszolhatják tudásukat.

A csapatok dobozszínházat is készítenek, melyekből kiállítás nyílik.

Településenként a győztes csapat éttermi ebéden és színházi előadáson vesz részt.

Sportvetélkedő Vásárhelyen

Január első szerdáján játékos sportvetélkedőre mentünk Vásárhelyre. Tizennégy fiú és lány képviselte az iskolánkat. A József Attila Iskola termében gyülekeztünk, összesen tíz csapat alsó tagozatosai. Rendkívül izgalmas és változatos versenyszámok voltak. Sokat izgultunk, drukoltunk, szorítottunk egymásnak. Végül szoros csatában hetedikek lettünk. Szívesen részt vennénk még hasonló sportprogramon.

a 4. osztály résztvevői

Iskolai Farsang

Az iskola diákönkormányzata szervezésében február 26-án kerül sor az iskolai farsangi bálra.

Könyvek – Zentagunarásra

Átadásra kerültek azok a könyvek, melyeket a Kölcsey Alapítványtól nyert a könyvtár a zentagunaraszi könyvtár részére.

Óvodai Farsang

Február 19-én, szombaton 14 órától a Faluház nagytermében rendezik meg az óvodai farsangot.

Sítábor

Az idén második alkalommal kerül megrendezésre a sítábor, melynek időpontja 2005. február 13–19-ig. Helye: Szlovákia.

Köszönetek

A tanulók nevében az általános iskola tantestülete ezúton köszöni meg a szülői munkaközösség vezetőségi tagjainak és a szülői közösségnek a szilveszteri bál megrendezését!

A mártélyi Általános Művelődési Központ Alapfokú Művészeti Általános Iskolájának szülői munkaközössége köszönetét fejezi ki mindazon támogatóknak, segítőknek, akik a 2004. december 31-én megrendezésre került SZILVESZTERI BÁL sikeréhez hozzájárultak:

Szabó Lajos egyéni vállalkozó, Pusztai Sándor vállalkozó és családja, Domjáné Kovács Ilona vállalkozó, Czirok Mihály kosárfonó, Kamilla patika, Sólyom cukrászda, Garai kerámia, Szénási János fazekas, Naturland zöldségkereskedés, 7határ stúdió kft., Kenyérgyár Hódmezővásárhely – Horváth József ügyvezető, Kovács Ferenc és családja, Sajti Imre vállalkozó, Baranyi István vállalkozó, Baranyi Istvánné, Konstsmide kft., Garbó plusz kft., Csatlós Pálné és családja, Szűcs Imréné és családja, Zöld kávézó, Gáborné Arany Rózsa és családja, Surinya Imréné, Potári Imre – Mini vegyeskereskedés, Markó József és családja, Postáné és családja, Sipos Ágnes és családja, Bordás Györgyné és családja, Safarik Gábor és családja, Tóth Mihály képviselő, Tóth Mihályné, Nagy Imre és családja, Nagyné Szentirmai Anna képviselő, Bujdosó Tibor és családja, Nagy Anita – Csilla bolt, Ferenczi Jánosné, Rózsa János, Benkő Sándor vállalkozó, Tóbiás Ferencné és családja, Joó Sándor és neje, Süli János, Zsadányi Lászlóné, D. Nagy Antal, D. Nagy Antalné, Kazán Imre vállalkozó, Kazán Imréné, Tejes József és Tejesné Návai Katalin, Szabó László vállalkozó, Szabó Lászlóné, Oláh Gábor és neje, Aszalai Sándor és neje, Kmetykó László vállalkozó és családja, Muladi Gábor és neje, Szél Sándorné képviselő, Bérci Tamásné, Benkő Brigitta, Lovásziné Gyöngyi, Nagy Andrásné, Hizó Zoltán és neje, Fazekas Istvánné, Lantosné Évike, Vacsiné Ircsi, Danicskáné Erzsike, Ráczné Marika, Törökné Jusztika, Székelyné Erzsike konyhai dolgozók, Sörös Józsefné Irénke, Kiss Mihályné Erzsike, azon fiataloknak, akik a felszolgálatást lebonyolították, az általános iskola 5. osztályos tanulóinak, akik a nyitó táncot előadták, a nyolcadik osztályos tanulóknak, akik a felszolgálatban segítettek, és mindazoknak, akik bármilyen segítséget nyújtottak a rendezvény megvalósításához.

Szülői munkaközösség vezetősége

Gondozási Központ hírei

Bensőséges Karácsony...

December 16-án, a karácsonyi ünnepen, a Vásárhelyi Aranyosy Ágoston Iskola tanuló adtak elő betlehemi jelenetet. A színpadi mű, az önzetlenség és a feltétel nélküli szeretet üzenetét hozta számunkra. Ezt az önzetlenséget és szeretetet a Tolnai és a Gy. Szabó család is bizonyította klubunk számára az adományozott ajándékokkal. Külön köszönjük mindezt mindkét családnak!

Szokásunkhoz híven óévbúcsúztatót tartottunk a két ünnep között. A kiváló marhapörköltet Joó Károly főzte. Az ünnepi ebéd tálalásához tréfás vers is tatozott a pohárköszöntő mellé. Jó étvágygal megebédeltünk, azután az Optimista Csoport vidám jelenetei következtek. Ez nagyon tetszett mindenkinek. Volt egy kis tánc és nótázás is. A Polgármester Asszony is átjött hozzánk, s a Himnusz közösen énekeltük el. Köszöntőjében az egymásra figyelmet és a közösségi élet fontosságát emelte ki. Pezsgőbontás és koccintás után, szívhez szóló szavakkal köszöntötte az időseket, megköszönve az intézmény dolgozóinak egész évi odaadó munkáját.

Felköszöntöttük István és János nevű tagjainkat is. Itt köszönjük meg azok segítségét, akik bármilyen formában hozzájárultak ennek az ünnepnek a megrendezéséhez! Köszön-

juk a süteményeket, a savanyúságot, a tombolatárgyakat és a tréfás ötleteket, amelyeken annyit nevettünk.

A tombolasorsoláson, ahol értékes és humoros dolgok egyaránt letek gazdára, szintén emelkedett volt a hangulat. A jó kedély igen ragadós. Volt, aki még napok múlva is fel-felkacagott, ha a szilveszteri tréfák valamelyike eszébe jutott... Ilyen, s ehhez hasonló rendezvényeket, s az eljövő Farsangot – már alig várjuk!

*Kenéz Jánosné és Nagy Sándorné
az Idősek Klubja tagjai*

Az Idősek Klubjának február havi programjai:

- 3–4-én Térítési díjak befizetése 9–11 és 13–15 óráig.
- 3-án Februári népszokások. Előadás: 10 óraker.
(Balázsolás, Farsang, Jégtörő Mátyás, stb.)
- 10-én Bőr- és fabútorok ápolása.
Termékbemutató 10 óraker.
Előadó: Molnár József Szegedről.
- 11-én Egészségmegőrző előadás a Biopton lámpa gyógyhatásáról.
Előadó: Juhász-Nagy Bálintné.
- 17-én Névnap kiadványok – Julianna, Zsuzsanna, Aranka, Mátyás 10 óraker.
- 23-án Fehérneművásár 10 órától.

Tagjainkat személyes megbeszélésre várjuk, az egyéni gondozási lapok kitöltéséhez, nyugdíjas szelvényrel együtt. Az orvosi ellenőrzés időpontjáról, szíveskedjenek érdeklődni!

Minden kedden gyógymasszírozás, előjegyzés szerint. A kézimunka csoport foglalkozása és a gyógytorna szerda délelőttönként 10 órától, hétfőn és csütörtökön délután 3 órától az Optimista Csoport próbái. Felkészülés a Farsangra és a Humorfesztiválra, valamint az Idősek Napjára.

Klubvezetőség

Január 13-án 10 órától a Magyar Kultúra Napjáról került sor megemlékezésre az Idősek Klubjában.

A Mártélyi Polgárőr, Tűz- és Vagyonvédelmi Közhasznú Egyesület évadnyitó közgyűlése

A Faluház nagytermében tartotta 2005. január 28-án 18 órakor évadnyitó közgyűlését a Mártélyi Polgárőr, Tűz- és Vagyonvédelmi Közhasznú Egyesület.

(Beszámolónk a következő lapszámban lesz olvasható.)

Helyesbítés

A Kaláris decemberi számában sajnálatos módon tévesen, hiányosan jelent meg a mártélyi Polgárőr, Tűz- és Vagyonvédelmi Közhasznú Egyesület elnökének közleménye, köszöntője.

Helyesen így szól:

„Tisztelt Mártélyiak! Engedjék meg, hogy a Mártélyi Polgárőr, Tűz- és Vagyonvédelmi Közhasznú Egyesület nevében megköszönve a 2004-ben nyújtott szakmai, erkölcsi és anyagi támogatásukat, kívánjak önöknek és szeretteiknek kellemes karácsonyi ünnepeket és örömeiben gazdag, békés, boldog újévet!

Rózsa János, az Egyesület elnöke.”

Az „Add a kezed” Mozgássérültek Egyesületének felhívása

Kedves tagjaink, tisztelt érdeklődők!

A MEOSZ tagegyesületeinek 2005-ben lehetőségük lesz hasznos, ingyenes szolgáltatásként betekintést nyújtani a számítógép, az internet világába. Ezzel a lehetőséggel, egyesületünk is élni kíván. A MEOSZ OTTI, a MATÁV és az Axelero együttműködésének eredményeként, egy későbbi időpontban meg szeretnénk rendezni egy 5 napos, térítésmentesen igénybe vehető „Számítógép és internet használat kezdőknek” című alapfokú oktatást magában foglaló tanfolyamot.

A tanfolyam helyszíne a Civilház. Minden kedves érdeklődőt kérünk, jelezze igényét Arnóczy Györgynél (228-003), illetve az újság szerkesztőségében (228-556), hogy elegendő jelentkező esetén időben és zökkenőmentesen lebonyolíthassuk a szervezést.

Minden tagunkat és érdeklődőt szeretettel várunk!

Ingyenes ruhaosztás

A mártélyi Önkormányzat pályázatán nyert adományból, az „Add a kezed” Mozgássérültek Egyesületének közreműködésével 2005. január 24-én hétfőn délután 1 órától ingyenes ruhaosztásra került sor a Civilházban.

Könyvkiadás

Az „Add a kezed” mozgássérültek Egyesülete, eleget téve a beérkezett igényeknek, rövidesen ismét kiadja a „Szülőföldem, nem feledlek...” című kötetet, amely mártélyi alkotók verseit és rövid prózai írásait tartalmazza.

Kéri az érdeklődőket, hogy igényléseiket a 228-003, illetve a 228-556-os telefonszámokon szíveskedjenek jelezni.

Anyakönyvi hírek

ELHUNYT

Fazekas Istvánné – Községház u. 12.

Simon Mihály – Széchenyi u. 16.

Az egyházak hírei

A római Katolikus Egyház vasárnaponként fél 12-kor várja a híveket községünk templomába, ahol Seidl Ambrus plébános úr tart Szentmisét.

*
Vasárnaponként 11 órától Kocsis Tamás ref. lelkész tart Istentiszteletet az imaházában, melyre várják a gyülekezet tagjait.

Apróhirdetések

Ház eladó. Mártély, Rákóczi u. 8. Érdeklődni: a (30) 362-9049-es mobilszámon.

Többféle ízletes mézfajta kapható. Petőfi u. 2.

Kis méretű lányka korcsolyák térítésmentesen kölcsönbe vehetők. Joó Károly, Mártély, Fő u. 11.

Beépített és hordozható cserepályák átrakása tisztítása, javítása. Nagy Zsolt
Érdeklődni: a (70) 215-6023-as mobilszámon.

Mártélyi kiskertek és gyümölcsösök szántását vállalom. Érdeklődni: a (30) 517-1436-os mobilszámon.

Akácmez van eladó. Ady E. u. 3.

Favágást vállalom. Ugyanott gázpumpa eladó. Mártély, Béke u. 8. Mobil: (30) 621-6293.

Mártélyiak figyelem! Nézzenek be hozzám – útba esik jövet-menet (mint a Takarékszövetkezet). Savanyú káposzta, hasáb, valamint különféle savanyúságok kaphatók a Fő u. 35/A szám alatt. Egész nap. Telefon: (30) 515-0393.

Festést, mázolás, tapétázást, homlokzatfestést, számlaképesen, referenciával, rövid határidőre, modern anyagokkal, garanciával vállalom.

Kis Zoltán Mártély, Táncsics M. u. 8. Tel.: (70) 215-9749

Közérdekű telefonszámok

Mentő: 241-680 Közp. szám: 104

Közzeti megbízott: (20) 2095-336

Polgárőrség: 228-043

Rendőrség Hmvhely: 246-266 Közp. szám: 107

Tűzoltóság Hmvhely: 242-233 Közp. szám: 105

Polgármesteri Hivatal: 528-062

Idősek Klubja: 228-038

Iskola: 528-060 · Óvoda: 228-035

KOVÁCSNÁL...

(Folytatás a 9. oldalról.)

A kovács, a kohónál állt odabenn, s hosszúnyelű fogójával egy kékes, pirosas végű patkót szorongatott a tűzpartok között... Lábával a fújtató pedáljára lépegetve izzította éppen a szenet, mikor ez elkezdett befelé ordítani.

– Gyűjjön már ki! Nézze mög ennek a lónak az első lábát, sántít. Ha köll igazícsa mög a patkót, ha nem mög, akkor mög cserélje ki! Sietők!

A kovács csak izzította tovább a kis kohóban a szenet, s amikor a vas színét megfelelőnek találta, átlépett az üllőhöz. Kalapácsot vett a kezébe, ráillesztette az üllő madár-csőryszerűen kúpos végére, s ügyesen gömbölyített még kicsit a patkón. Szépén csilingelt, mint az angyalos csengőszó... Szerettem hallgatni.

– Na mi lössz? Gyün, vagy nem gyün? Nem érök én rá estig itt szarakodni, még máma oda köll ezzel az Újmajorba érnöm!

A kovács nem szólt semmit, kifelé indult a patkóval, hogy odapróbálja arra a lóra, amelyiknek a lábát egy gazda fel-fogva tartotta a kezében. Rá sem nézett a halandszázó emberre. Szelíden szállongott a gőz a patkóról, ahogy vitte kifelé a fogójával...

– Hát nem gyün? Énnéköm, úgy is jó!? De akkor éntüllem nem lát többet, égy huncut vasat sé, mer' inkább átmék Orosházára patkoltatni, de ezt a koszos kis műhelyt úgy elkerülöm, mint a pestisös házat...

– Na láttya, a'mán nem is vóna baj... – szólt most először a kovács –, mög tán nem is maga gyün a sorba... ha jól látom. Ahogy elnézöm, ez a szöröncsétlen pára mög, nem most rúgta lé a patkót, möglazult a' mán néhány napja... Akkor köllött vóna gyünni, nem most ortályozni!

– Né taníccson mán éngömet!? Sok dógom vót, oszt csak nemrég kezdött el sántikálni, hogy a fene önné ki belülle a párát!

– Kár a szögény lovat szidni! Nem köllött vóna annyi téglát fölpackolni! Ennyit, még két jó ökörnek is böcsületire válna elhúzni, nemhogy ennek a két kiéhöztetett gebének. Aztán ilyen patával? Akkor sé mén el, ha újra mögpatkolom... De, maga tuggya?! Én inkább létakarnám őket, mer' úgy gőzöl a dérékuk, mint a mozdony...

– Hát én tudom! – kelt ki magából az ember végképp. – Méghogy ezek nem húzzák el? Még ezt a szaros kis műhelyt is utána akaszthatom, oszt ügetésbe viszik a majorig, ha úgy akarom! Na jóccakát! Ide sé gyüvök többet! De még azt is eltanácsolom, aki ide akarna gyünni!

Azzal felmászott a bakra, felkapta a gyeplőt, elő az ostort, s állva bízta a szerencsétlen, halálosan fáradt lovakat, miközben ordítva szidta, ütötte-verte őket...

Rettentő munkát csinált... Véresre rángatta a szájukat, a nyéllel verte a tomporukat, majd előrehajolva a vékonyukat, de azok képtelenek voltak megmozdítani a túlterhelt kocsit... A kovács egy darabig bírta, azután csendesén rászólt:

– Nem bánom, ha nem töteti is rőndbe a lova lábát, de né itt gyilkolja őket, mer' én nézni sé birom! Pakolja lé a téglának a felit, oszt vigye haza ezt a szöröncsétlent! Azt is csak könnyű lépésbe. Hát nem láttya, hogy itt fog kimúlni a szöme láttára?

– Azér' tartom! – vágta oda keményen a fuvaros. – Ha én aszondom, hogy indujj, akkor nincs pardon?! Mer' dögöjjön mög az a lú, amék neköm nem engedelmeskodik!

És ez az „állatember”, leugorva a kocsiról, mostmár mellettük állva ütötte-verte a lovait, hogy kiserkedt a hurkákon a vér, amit a szívós nyéllel okozott a bőrukön...

Az emberek elfordították és leszegették a fejüket. A szerencsétlen lovak meg már sírtak, nyerítettek az életükért, de minden hiába... A paták szikrát hánytak a műhely előtti szürke kockaköveken, amint jobbra-balra tántorodva fogást kerestek a lábaikkal szegények, a mozdíthatatlan kocsi előtt...

Egyszerre csak abbahagyta az ütlegelest a fuvaros, (már mindannyian megkönnyebbültünk, hogy végre abbamarad ez az embertelenség), amikor látom, hogy az emberünk egy karolásnyi szalmát kap le az ülés alól és bedobja a reszkető lovai alá...

– Nem akartok dógozni? Na ettől majd mögindultok, a fene a csontotokba! – azzal a masinával meggyújtja a szalmát... Nem is tudom elmesélni a lovak ijedelmét, meg halálfélelemmel vegyes könyörgését, s azokat a hangokat, amiket azok kiadtak... És a szemeiket... Csak azt tudom, hogy a kocsikon ülő emberek szinte egyszerre mozdultak meg... Sötét, villogó tekintettel, ökölbe szorított kezekkel, de hál' istennek a kovács, aki mindent látott a műhely sötétjéből, hamarabb ért oda. Bal kezében, egy akkora kampós fogót szorongatott, mint egy buzogány.

Egész testében reszketett, ahogy a kezét csípőre vágva álló nagy ember mögé lépett, s jobb kézzel, egyetlen mozdulattal lerántotta amazt a nyakánál fogva. Csikorgó fogakkal a fülébe suttogott valamit. De se a hangját, se a fogót nem emelte fel...

(Folytatás a következő oldalon.)

Mindenki megdermedve állt, s gyilkos indulatok kavargtak a levegőben. Engem is megérintett a tragédia szele, aminek – csak most tudom már –, nem sok híja volt.

Nem tudni, mit sziszegett a kovács a fuvaros fülébe, de az csak bólogatott a kemény szorításban, mint a hurokba került madár, s amikor a kovács végre elengedte a nyakát, olyan sebesen ereszkedett négykézlábra, s kaparta ki a lovak alól a parázsló szalmát a tíz körmével, mintha az élete múlna rajta...

A kovács nem tágitott. Csak intett a fejével a kocsirakomány téglára, amit a fuvaros elkezdett lekapkodni az árokpartra, összefogva négyet-ötöt is nagy lapát tenyereivel. Közben halványabb volt a téli ködös teliholdnál... Folyt róla a víz, mintha locsolták volna...

Az emberek lassan visszazálingóztak a kocsikhoz, a kovács meg a lovak fejéhez állt, és szeretettel simogatta a homlokukat.

Beszélt hozzájuk.

Figyelemre sem méltatta a rémulten pakoló embert, hanem levette a pokrócokat az ülésről, s rádobta a két riadt állatra... Megveregette a nyakukat szelíden, s komótosan bement a műhelybe dolgozni. Vissza se nézett...

Csak a téglák összekoccanó hangja hallatszott a csendben,

egy-egy zabla zörrent, később a fújtató lomha szusszanásának zaja szüremlett ki a kicsiny műhelyből, majd az üllőt érintő kalapács nevető csilingelése...

Olyan volt az, mint a békeség kis harangja, amely betöltötte az emberek lelkét...

Úgy gondolom, akkor végeztem el a végső iskolát életemben, amikor ott eldöntöttem: olyan akarok majd lenni én is, mint az a kovács – olyan emberforma.

Farkas Csamangó Zoltán

Az illusztrációkat készítette:
B. Kovács Emőke

Az idei tél hőmérsékletének elemzése és következményei a 2005-ös évre

A 2004-es év igen enyhe időjárással zárult. A sokéves átlaghoz viszonyított magas hőmérséklet január hónapban is tovább folytatódott, talaj menti fagyokat csak elvétve észleltünk.

Felvetődik a kérdés, hogy ez a számunkra kedvező időjárás hogyan befolyásolja a 2005-ös év növényvédelmi helyzetét. A szántóföldi növények közül a repce állományok – főleg az augusztusban elvetettek – szép képet mutatnak. A hiányos állományok elenyészők a megyében. Helyenként túlfejllett állományok vonultak telelőre, ami azt eredményezheti, hogy ha az időjárás hűvösre fordul, az állományok nagy mértékű kifagyásával is számolnunk kell. Monokultúras termesztés esetén a kártevők és kórokozók mennyisége nem csökkent jelentős mértékben, így a tavasz folyamán robbanásszerű kártételekre kell esetlegesen felkészülni.

Az őszi gabonák meglehetősen vegyes képet mutatnak. A csapadékos 2004. év, különösen az őszi nem kedvezett a betakarításnak, így sok helyütt még decemberben is arattak. Ebből kifolyólag az őszi vetések is elhúzódtak. Előfordult olyan eset, hogy a kukorica elhúzóódó betakarítása miatt, bú-

za után újból búza következett, ami növényvédelmi szempontból is veszélyes. A sok csapadék miatt a talajviszonyok sem voltak kedvezőek, ezért sok helyütt csak elszórták a magot, majd beletárcsázták azt a talajba. Ennek eredményeként a mag jó része nem került elég mélyre, a kelés egyenetlen, elhúzóódó volt.

A sok csapadéknak volt előnye is, mivel a kelést elősegítette. Sok helyen a korai vetések a gabonák esetében is túlfejllett fenológiai stádiumban vannak. Ezért viszont fennáll az a veszély, hogy ha kemény hideg jön (-15°C) hótakaró nélkül, sok helyütt kifagyhat a vetés. Ha februárban hirtelen lehűl az idő és esetlegesen hosszú időn át hótakaró borítja a táblákat, a kipállás veszélyével kell számolni. Ha továbbra is enyhe lesz a hőmérséklet, korai bokrosodásra kell felhívni a figyelmet.

Fontos, hogy bár az elmúlt évben nem volt lisztharmat járvány, az áttelelő képletek a talajban vannak és a kora tavaszi felmelegedéssel járványokra lehet számítani. Természetesen látni a megyében nagyon szépen kifejllett gabonátáblákat, de ezekből csúcstermést jósolni, elhamarkodott kijelentés.

Kinek öröme, kinek bánatára, csak megérkezett a tél...

Táblaszegélyeken, elhanyagolt, gazos területeken, pillangósokban a mezei pocok aktivitása nem szűnt meg az ideoi tél folyamán. Gócosan, főleg a kötöttebb területeken sok pocokkal lehet találkozni. A védekezéseknél a kora tavaszi időjárás a legoptimálisabb. Őszi kalászosokban is figyelemmel kell kísérni az egyedszámot, mert szárbaindulás után a védekezés szinte lehetetlen.

Nemsokára elkezdődik a gyökérzöltségek vetése. A vetés előtt azonban adódhatnak növényvédelmi problémák. Ezek közé tartoznak a talajlakó kártevők (pajor és drótféreg). Ellenük talajfertőtlenítés elvégzése szükséges, mert a kártevők ellen a későbbi időszakban már nem lehet eredményesen védekezni. A másik problémát a fonálféreg okozza. Sárgarépbában, petrezselyemben az utóbbi időben egyre veszélyesebb a gyökérgubacs fonálféreg, melyek a homoki területeken általánosan előfordulnak. A termés piacképtelené válik, szőrösödik, gubacsosodik. A kártevő ellen a legeredményesebb védekezés a vetésváltás. A gyökérzöltségek csak 3–4 évente kerülhetnek azonos helyre. A kémiai védekezések lehetőségei – granulátumok alkalmazása – korlátozottak és nem eléggé megbízhatóak.

Burgonyában szintén a gyökérgubacs fonálféregre kell felhívni a figyelmet. Ott, ahol megjelenik, 5 évig tilos burgonyafélék családjába (burgonya, paradicsom, tojásgyümölcs) tartozó növényt termesztetni. A kártevő ellen is a legjobban

úgy védekezhünk, ha vetésváltást alkalmazunk, illetve újabb, nem fogékony fajtákat termesztünk.

Gyümölcsösökben a szokatlanul meleg időjárás következtében a fák nem vonultak mélynyugalmi állapotba, illetve ha ilyen állapotban is voltak, a szokatlanul enyhe időjárás miatt a rügyek – különösen a korán virágzó gyümölcsfák esetében (cseresznye, őszibarack, valamint a mogyoró, stb.) – kihajthattak, melyek hirtelen fellépő hideg esetén elfagyhatnak. Kedvező tavaszi időjárás esetén korai kihajtásra kell számolni. Ha ekkor jelentős mértékű lehűlés következik be, nagymértékű elfagyás is bekövetkezhet.

Sok helyen ősszel a lemosó permetezések elmaradtak a lombhullást követően. A kórokozók a sebzések mentén bejuthattak a növénybe. Ott a tavaszi kihajtáskor fokozott kártételükre kell számolni. Csonthéjasoknál szintén a kórokozók magas fertőzőési potenciáljára kell felkészülni.

Összességében a kártevők mennyisége jelentős mértékben ez ideig nem csökkent az ideoi tél folyamán. Ha az időjárás hasonló képet mutat, a 2005-ös évben fel lehet készülni arra, hogy a kártevők rajzása és kártétele igen nagymértékű lesz. Ezt persze a tavaszi és nyári időjárás még nagyban befolyásolhatja.

Hódmezővásárhely, 2005. január 24.

Csongrád Megyei Agrárkamara (a Csongrád Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat elemzése, adatai alapján)

Önkormányzati hírek

Adomány

Mártély Község Önkormányzata a Láncszem Egyesülettől adományt kapott. A használt bútorokat a civilszervezetek vezetőinek javaslata alapján kívánják tovább adományozni.

Mártély Község Önkormányzata ezúton is köszönetét fejezi ki a budapesti Láncszem Egyesületnek.

Rendkívüli testületi ülés

Január 11-én, kedden 14 órától rendkívüli testületi ülést tartott Mártély Község Képviselőtestülete. Napirendi pont: az új városi rendőrkapitány bemutatása, kinevezésének véleményezése.

Pályázati tanácsadás és előadássorozat

Egyre több pályázati lehetőség nyílik a jövőben civil szervezetek és vállalkozók számára.

A Polgármesteri Hivatal a jövőben rendszeres előadásokkal föl vállalja a lakosok tájékoztatását a pályázati témákban.

Az első előadás címe: „Tájékoztató a hazai és Uniós támogatási lehetőségről, pályázatokról kis- és középvállalkozók, őstermelők, családi gazdálkodók, civil szervezetek számára”

Ez a térítésmentes egyéni tanácsadás, az egyes fejlesztési elképzelésekhez illeszkedő megszerezhető forrásokkal foglalkozik.

A tájékoztató és tanácsadás helyszíne: Polgármesteri Hivatal. Időpontja: 2005. február 10. 17 óra.

Emlékeztető a 2004-es műszaki beruházásokról

Vezetékes gáz-közmű kiépítése

Mártély Község Önkormányzatának Képviselő Testülete a 2004. október 26-i ülésén rendeletet alkotott a vezetékes gáz közmű kiépítésének és a csatlakozó vezetékek igénybevételeire vonatkozóan.

Azok az ingatlan tulajdonosok, akik építési telkük vételárában nem fizették meg a gázközművet, gerincvezeték kiépítése esetén 14.400 Ft-ot kell befizetniük 2005. június 30-ig, míg elágazó vezeték létrehozása esetén 50.000 Ft-ot kell befizetniük 2005. december 31-ig, közműfejlesztési hozzájárulás címén.

Amennyiben a befizetés nem történik meg határidőre, úgy a késedelem idejére, a mindenkori jegybanki alapkamattal megnövelt összeget kell befizetni, amely közadók módjára behajtható köztartozásnak minősül.

A közműfejlesztés összegét a Képviselő Testület évente határozza meg. Az érintett ingatlanok tulajdonosai a közeljövőben személyre szóló értesítést kapnak a fenti témával kapcsolatban.

Pályázatok – eredmények – beruházások

Az Önkormányzat a korábbi évekhez hasonlóan 2004-ben is pályázott a Csongrád megyei Területfejlesztési Tanács által kiírt pályázatokra.

Ezek közül egyik az ÁMK napközis konyha felújítása a MACCP szerinti követelményeknek megfelelően. E pályázaton 2,85 millió forintot nyert az Önkormányzat. A pályázat lehetőséget teremt a konyha csúszásmentes burkolattal történő ellátására, az oldalfalak csempeborításának felújítására, valamint a konyhai bútorok és berendezések – páraelszívó, hűtő, tűzhely, konyhai tárolóhelyek állványok – beszerzésére.

A beruházás összértéke az önrésszel együtt: 4,07 millió forint, amely 2004-től kezdődően, 2005-ben valósul meg.

Egy másik pályázat, a Tűzoltószertár épületegyüttesének korszerűsítése ügyében lett benyújtva, amelyre 2,65 millió Ft támogatást nyert az Önkormányzat. Így az önrészt is beleszámolva, mintegy 3,78 millió Ft-ból valósul meg a projekt.

Az épület felújítása során a település katasztrófavédelméhez szükséges eszközök, felszerelések, járművek elhelyezéséhez, valamint a polgári védelmet ellátó szakemberek, tevékenységük ellátásához nélkülözhetetlen korszerűbb feltételek és körülmények teremthetnek meg.

Az Önkormányzat beruházásában megvalósult a Rákóczi tér – Liliom u. – Béke u. 50 ingatlanjához a gáz-közmű gerinc és leágazó vezeték kiépítése. Ennek összértéke közel 4 millió Ft.

A Rákóczi tér – Kinizsi u. – és Liliom u. közötti szakasz villamosvezeték-rendszer kiépítése is elkészült, a közvilágítással együtt. Ennek értéke: 2,5 millió Ft.

Közvilágítási lámpatestek kerültek felszerelésre és beüze-

melésre a Liliom u. villanyoszlopaira, valamint a kiskertekhez, a Tornyai J. u. folytatásában 2 db oszlopra. A beruházás értéke a tervezési-engedélyezési eljárásokkal együtt: 1,2 millió Ft volt.

Elkészült és beadásra került engedélyezésre a Csongrád megyei Közlekedési Felügyelethez a Rákóczi tér – Liliom u. – Béke u. által határolt terület szilárd burkolatú út építéséhez a közút terve.

A napköziotthonos konyha előtti út és a tűzoltó szertár garázsához vezető úttest közúzalékos kátyúzása-felszórása december végén elkészült.

Kádár Gyöngyi
Műszaki előadó

Falugyűlés a csatornázással kapcsolatban

Mártély Község Képviselő testülete 2005. február 22-én, kedden 17 órakor a Faluházban falugyűlést tart a csatorna-beruházással kapcsolatban.

Szeretettel várjuk a lakosokat!

FELHÍVÁS!

Bár a mártélyi holtág vizét – köszönhetően az éjszakai minuszoknak – jégpáncél borítja, korántsem biztonságos a rámerészkedőknek. Kérünk mindenkit, hogy saját biztonsága érdekében kerülje a jégen való tartózkodást, korcsolyázást!

Apróhirdetési szelvény

A *Kaláris* című lapban, mártélyi magánszemélyek térítésmentesen adhatják fel hirdetéseiket. A kivágott és olvashatóan kitöltött hirdetési szelvényt kérjük dobják be minden hónap 25-ig a kihelyezett gyűjtőládákba, vagy juttassák el postai úton, személyesen a szerkesztőség címére. (Tiszai u. 14.)

Név:

Telefon:

Hirdetési szöveg (legfeljebb 20 szó):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Impresszum

Szerkeszti: Lupus Design Bt. Munkatársak: Farkas Zoltán szerkesztő,

Borsos József, Pósz Péter, Sajti Imréné, Sándorné János Mária, Zsótér Gábor.

Szerkesztőség: Mártély, Tiszai u. 14. Tel: 228-556, E-mail: lupus@uze.net Kiadja: Mártély község Önkormányzata.

Tipográfia: Infopress Reklámstúdió. Nyomtatás: Szoliter Nyomda – Hódmezővásárhely, Szabadság tér 73.